

ΜΑΡΚΙΑ ΑΘΗΝΑΪΔΑ

Αρχαιοελληνική
γραμματοσειρά τίτλων

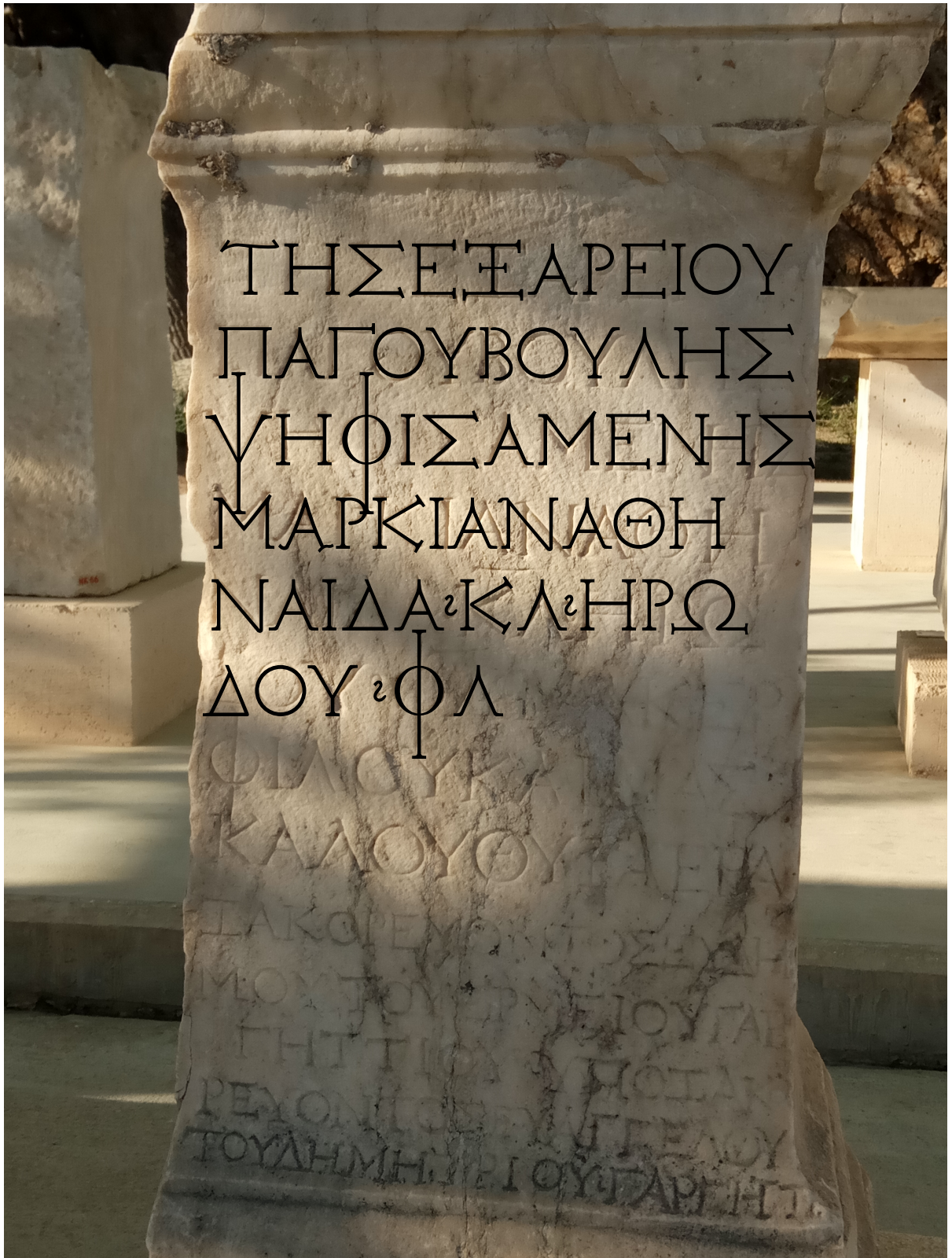
An Ancient Greek
title font

Ανατέθηκε από το ΥΣΕΕ
στο Εργαστήριο Υπολογιστικών Μαθηματικών,
Μαθηματικού Λογισμικού και Ψηφιακής Τυπογραφίας
Τμήμα Μαθηματικών, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Commissioned by YSEE
to the Laboratory of Computational Mathematics,
Mathematical Software and Digital Typography
Department of Mathematics, University of the Aegean.

<http://www.ysee.gr>
<http://myria.math.aegean.gr/labs/dt>

© A. Tsolomitis | Distributed with the latest OFL license.

Στη νότια κλιτύ της Ακροπόλεως Αθηνών, ανατολικά από το Ηρώδειο, ανακαλύφθηκε ο Ναός του Ασκληπείου και της Υγείας το 2011. Στον Ναό υπάρχουν διάφορες επιγραφές, μια εκ των οποίων ξεχωρίζει για την ιδιαιτερότητα της γραφής. Το Ύπατο Συμβούλιο των Ελλήνων Εθνικών ανέθεσε στο Εργαστήριο Υπολογιστικών Μαθηματικών, Μαθηματικού Λογισμικού και Ψηφιακής Τυπογραφίας του Τμήματος Μαθηματικών την ψηφιοποίηση της γραμματοσειράς.

Οι αποκλίσεις από το πρωτότυπο στην προηγούμενη σελίδα, εμφανίζονται (μεταξύ άλλων) γιατί ο αρχαίος χαρακτήρας δεν κρατάει τα ίδια διαστήματα (πλάτη) στους χαρακτήρες ούτε οι γραμμές του είναι απόλυτα οριζόντιες, ούτε η φωτογραφία είναι με τον φακό κάθετα στη στήλη.

Για πρακτικούς λόγους έχουν προστεθεί και οι αραβικοί αριθμοί και μερικά σημεία στίξης.

Ακολουθούν μερικά δείγματα, πληροφορίες για το αρχαιολογικό εύρημα, και στη συνέχεια το σύνολο των χαρακτήρων.

On the southern slope of the Acropolis of Athens, east of Herodion, the Temple of Asclepius and Hygieia was discovered in 2011. In the Temple there are various inscriptions, one of which stands out for the interesting form of writing. The Supreme Council of the Hellenes Ethnikoi commissioned the Laboratory of Computational Mathematics, Mathematical Software and Digital Typography of the Department of Mathematics to digitize the font.

Deviations from the original in the previous page, appear (among other reasons) because the ancient engraver does not hold the same spacing (characters' width) of the characters, nor are the lines perfectly horizontal, nor is the photograph taken with the lens perpendicular to the column.

For practical reasons arabic numerals have been added plus some punctuation.

Some sample follow, then information about the inscription and finally the glyph complement of the font.

Ω ΞΕΙΝ
ΑΓΓΕΛΛΕΙΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΙΣ
ΟΤΙ ΤΗΔΕ ΚΕΙΜΕΘΑ
ΤΟΙΣ ΚΕΙΝΩΝ ΡΗΜΑΣΙ
ΠΕΙΘΟΜΕΝΟΙ

ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΡΟΜΑΧΟΥΝΤΕΣ ΑΘΗΝΑΙΟΙ
ΜΑΡΑΘΩΝΙ ΧΡΥΣΟΦΟΡΩΝ ΜΗΔΩΝ
ΕΣΤΟΡΕΣ ΑΝΔΥΝΑΜΙΝ

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ Ο ΚΕΙΟΣ, 220–307 (ΑΠΟ ΠΡΩΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΔΟΣ)

Ευχαριστούμε θερμά την Εφορεία Αρχαιοτήτων Αθηνών που παρείχε διάφορες πληροφορίες στο εργαστήριό μας για την επιγραφή. Πρόκειται για ενεπίγραφο βάθρο, με αριθμό καταγραφής ΝΚ 14, από πεντελικό μάρμαρο, συγκολλημένο από πέντε θραύσματα. Βρέθηκε το 1876 στην περιοχή του Ασκληπείου, οικοδομημένο στα θεμέλια χριστιανικής εκκλησίας. Φέρει πλούσια κωρωνίδα και βάση. Στην άνω επιφάνεια φέρει κοίλωμα για ένθεση πλίνθου αγάλματος πιθανώς της Μαρκίας Αθηναΐδας (Marcia Annia Claudia Alkia Athenais Gavidia Latiaria), νεώτερης κόρης του Ηρώδου του Αττικού. Η επιγραφή χρονολογείται στην περίοδο δράσης της τιμωμένης, δηλαδή από το 145 έως το 156 μ.Χ.¹ ή το αργότερο μέχρι το 160.

Το κείμενο της επιγραφής έχει τρία συμπλέγματα χαρακτήρων που υλοποιούνται σε αυτή τη γραμματοσειρά. Το ΝΗ=N+Η στη λέξη «ΨΗΦΙΣΑΜΕΝΗΣ», το Δ=Δ+Α στη λέξη «ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ» και το Έ=Τ+Ε στη λέξη «ΘΥΓΑΤΕΡΑ». Το γράμμα Ξ είναι το γράμμα Ζήτα. Το κείμενο γράφει (με κενά ανάμεσα στις λέξεις και στίξη για διευκόλυνση στην ανάγνωση—το ^ι είναι διαχωριστικό στολίδι):

We warmly thank the Athens Ephorate of Antiquities who provided various information to our Lab for the inscription. It's the inscribed pedestal, ΝΚ 14, made of Pentelic marble, welded by five fragments. It was found in 1876 in the Asklepieion area, built in the foundations of a Christian church. It has a rich nape and base. The top surface has a recess for the placement of a statue, probably of Μαρκία Αθηναΐδα (Marcia Annia Claudia Alkia Athenais Gavidia Latiaria), the younger daughter of Herodes Atticus. The inscription dates back to the period of action of the honored, that is, from 145 to 156 AD or at the latest by 160 AD.

The inscription text has three ligatures implemented in this font. ΝΗ = Ν + Η in the word "ΨΗΦΙΣΑΜΕΝΗΣ" The Δ = Δ + Α in the word "ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ" and Έ = Τ + Ε in the word "ΘΥΓΑΤΕΡΑ". The letter Ξ is the letter Zeta. The text writes (with spaces between the words and punctuation for ease of reading—the ^ι is a decorative ornament):

ΤΗΣ Ε'Ε ΑΡΕΙΟΥ
ΠΑΓΟΥ ΒΟΥΛΗΣ
ΨΗΦΙΣΑΜΕΝΗΣ
ΜΑΡΚΙΑΝ ΑΘΗ-
ΝΑΙΔΑ'ΚΛ'ΗΡΩ-
ΔΟΥ'ΦΛ'ΜΑΚΕΡ,
ΦΙΛΟΥ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣ-
ΚΑΛΟΥ ΘΥΓΑΤΕΡΑ.
ΠΑΚΟΡΕΥΟΝΤΟΣ ΕΥΔΗ-
ΜΟΥ ΤΟΥ ΕΡΜΕΙΟΥ ΓΑΡ-
ΓΗΤΤΙΟΥ'ΥΠΟΠΑΚΟ-
ΡΕΥΟΝΤΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ
ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ'ΓΑΡΓΗΤ.

¹μετά την αρχή της χριστιανικής χρονολόγησης

Αλφάβητο Alphabet:	ΑΒΓΔΕΖΗΘΙΚΛΜΝΞΟΠΡΣΤΥΦΧΨΩ Æƒ
Αριθμοί Numerals:	ΟΙ23456789
Στίξη Punctuation:	!()*+,-./:;=[\]<.>- - - -
Εναλλακτικοί χαρακτήρες Alternative Characters:	ΑΑΖΛΝΞΡΣΤΥϚϛϜϝϞϟϠϡ
Χαρακτήρες διαφορετικού ύψους Characters with variable height:	444444 66666 77777 99999 Γ Γ Γ ΙΙΙΙΙ ρρρρρ ΤΤΤΤΤ ΤΤΤΤΤΤΨΨΨΨΦΦΦΦ ΧΧΧΧΧ ΧΧΧΧΧΦΦΦΦΦΚΚΚΚΚ ρρρρ Α (=Δ+Α) ΝΕΝΗΤΖΤΥΤΕ'Ε(=Τ+Ε) ΥΖ
Συμπλέγματα Ligatures:	
Στολίδια Ornaments:	❧♥♥♥

Η γραμματοσειρά συνοδεύεται από άλλα οκτώ βάρη. Light, Medium, Heavy, Heavier, Bold, Bolder, Black, Blacker. Αυτά δεν δίνονται για έμφαση όπως στις συνηθισμένες γραμματοσειρές αλλά πρόκειται για σταδιακή μεταβολή του πάχους της κοντυλιάς ώστε να μπορεί κανείς να την ταιριάζει με άλλες γραμματοσειρές που τυχόν χρησιμοποιούνται ταυτόχρονα. Για παράδειγμα, στη σελίδα 4 του παρόντος, τα συμπλέγματα μέσα στο κείμενο χρησιμοποιούν την Medium ώστε να ταιριάζει το πάχος γραμμής με αυτό της γραμματοσειράς του κειμένου. Ή στη φράση «ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ...» στη σελίδα 3 χρησιμοποιούμε την Heavy μια και τα γράμματα αυτά είναι μικρότερα από τα γράμματα των επιγραφών, ώστε να εξισοροποιηθεί το βάρος.

The font is accompanied by eight other weights. Light, Medium, Heavy, Heavier, Bold, Bolder, Black, Blacker. These are not given for emphasis as in ordinary fonts but it is a gradual change in the thickness of the stroke so it can be matched with other fonts that may be used at the same time. For example, on page 4, the ligatures within the text use the Medium version to match the linewidth of the text font. Or in the phrase "ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ..." on page 3 we use the Heavy version, since these letters are smaller than the letters of the inscriptions, and we balance the weight in this manner.

Παραδείγματα λογοτύπων:

ΥΠΑΤΟ^ΤΣΥΜΒΟΥΛΙΟ_{ΤΩΝ}
ΕΛΛΗΝΩΝ^ΕΘΝΙΚΩΝ

ΥΠΑΤΟ^ΤΣΥΜΒΟΥΛΙΟ_{ΤΩΝ}
ΕΛΛΗΝΩΝ^ΕΘΝΙΚΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΙΓΑΙΟΥ

